

**СИНДИКАТ РАДНИКА У ПРОСВЕТИ
СРБИЈЕ**

СРП С

**БЕОГРАД, Дечанска 14/5; тел/факс: 011/3236-259, 025/420-093
E-mail: sob@beograd.com, sindiso@sbb.rs**

УПУТСТВО

за организовање и остваривања права на штрајк

Право запослених да организују штрајк утврђено је међународним правом и низом конвенција Међународне организације рада (МОП), између осталих и: Конвенцијом 84. О синдикалним слободама и заштити синдикалних права 1948, Конвенцијом 98. О правима радника на организовање и колективне преговоре 1949, Конвенцијом 131. О утврђивању минималних плата 1970, ... Препоруком бр. 154. МОП-а, којом се дефинишу есенцијалне службе (службе од посебног јавног интереса), Уставом Републике Србије, Законом о штрајку и колективним уговорима према којима запослени имају право на штрајк „ради заштите својих професионалних и економских интереса по основу рада“.

Додуше, српска легислатива право на штрајк ограничава, што је у супротности са међународним конвенцијама које је ратификовала и које су изнад домаћег законодавства те, стога и подсећамо на члан 8. Конвенције 87: „Не може се националним законодавством наносити повреда нити се исто законодавство може примењивати на начин на који би се могла нанети повреда правима гарантованим овом Конвенцијом“, као и што суспендује право на штрајк готово свим јавним делатностима, проглашавајући их, Законом о штрајку, есенцијалним, а што је у супротности са поменутом Препоруком 154, у којој МОП, као есенцијалне делатности препознаје само делатности: болница, електродистрибуције, водовода, ПТТ-а и контроле ваздухопловног саобраћаја. А да забуне не буде, МОП као примере неесенцијалних служби децидно наводи: радио-телевизију, делатности које се баве прерадом нафте, луке, банке, ИТ технологије, робне услуге, металску и рударску индустрију, сва превозна средства, сектор расхладних уређаја, хотелски сектор, поправку и одржавање авиона, све пољопривредне активности, ковнице новца, образовање... Другим речима, законодавац је у Србији широком листом есенцијалних служби, супротно одредбама МОП-а ограничио право радника да остварују универзална права, путем закључивања колективних уговора и сличних споразума, а посебно тиме што им је ограничио право на штрајк, као средство синдикалне борбе.

Стога су потпуно беспредметне све расправе о томе да ли запослени у образовању имају право на потпуну обуставу рада, што им се стално намеће кроз проблематична решења из Закона о штрајку и произвољна тумачења о минимуму процеса рада, односно штрајку са минимумом процеса рада, који је све само не штрајк, јер не постоји нити један аналитичар индустријских односа који рад са скраћеним радним временом подводи под појам штрајка и који једино што може бити јесте прекид рада у заштити професионалних и економских интереса запосленог из сфере радно-правне заштите.

Републички одбор Синдиката радника у просвети Србије је стога, у складу са поменутом легислативом и Статутом СрпС-а, на седници одржаној 14.01.2011. године, донео Одлуку о ступању у штрајк, а на основу раније донете Одлуке Председништва (од 03.12.2010.г.) и због чињенице да Влада Републике Србије и ресорни министар просвете, иако су били у законској обавези да од тренутка најаве штрајка покушају да споразумно реше настали спор и пронађу компромисно решење, нису по том питању учинили ништа, сем ако се под тим не подразумева понуда Министарства финансија да представници Синдиката потпишу Протокол о основици за

обрачун и исплату зарада (цени рада) за 2011. годину у коме и нема ништа сем преписаних одредби из Закона о буџету Републике Србије за 2011. годину, које се као такве примењују на све запослене у јавним службама. Шта више, понуђеним Протоколом је и даље на снази суспензија исплата јубиларних награда за 2009. и 2010. годину, а захтев Синдиката је био да се изврши исплата ових награда за све запослене који су то право стекли у претходне две године.

У Одлуци о ступању у штрајк, коју је Синдикат службено доставио и Влади Републике Србије и министру просвете, наведени су захтеви, време, као и састав Штрајкачког одбора. Стога подсећамо да су захтеви СрпС-а били: да се запосленима на најједноставнијим пословима, кроз коефицијенте, односно цену рада исплати законом загарантована минимална зарада, а да свим осталим запосленима коефицијенти буду линеарно увећани, при чему однос између коефицијената мора бити исти као пре „замрзавања“ плата. Другим речима, Синдикат је тражио да се у буџету за просвету обезбеди између 18,5% и 24,5% средстава више него у претходној буџетској години, како би се овај захтев могао и реализовати. Нажалост, Министарство просвете је исходovalo свега 5,3% средстава више него у претходној години, што је апсолутно недовољно за било какво повећање, па чак и оно које је понуђено у ревидираном Протоколу, којим су предвиђене знатно скромније повишице (3 x 2% - у јануару, априлу и октобру) него што је то било у Закону о буџету за 2010. годину, који је предвидео децембарску плату (исплаћује се у јануару) већу за око 6%, уместо које ће запослени добити свега 2% већу плату (што и није извесно, бар не у тренутку док пишемо ово Упутство).

У договору са УСПРС и проценом ситуације, Председништво и Републички одбор су за датум отпочињања штрајка предвидели 28. јануар, са почетком рада прве смене. Како се ради о штрајку у грани, односно у делатности, овакву одлуку доноси Републички одбор и стога није потребно да одбори синдиката у школама и установама доносе посебне одлуке, већ да буду органи који ће ову одлуку на терену реализовати. Подсећамо и да одбори синдиката нису у обавези да утврђују никакав минимум процеса рада, већ само да воде рачуна да штрајкачи, односно запослени не уништавају имовину, не угрожавају безбедност лица и здравља људи и не спречавају послодавца да користи и располаже средствима којима обавља делатност, а од послова у школи да обављају ванредне испите и пријем родитеља. Све остало није обавеза штрајкача, нити запослених, па стога не треба ни да се посебно окупљају или да бораве у школи.

Синдикалне организације у школама/установама не треба да формирају штрајкачке одборе, као што не треба ни да подносе посебне захтеве. Међутим, неопходно је да Одбор синдиката у школи/установи о штрајкачким захтевима и свим околностима везаним уз штрајк, обавести све чланове и запослене, те да одлуке и пропратне документе истакне на огласној табли Синдиката и школе и исте достави директору школе/установе.

Подсећамо да је Законом утврђена обавеза учесника у спору да отпочну преговарање ради споразумног решавања спорних захтева од момента најаве штрајка и да се ова обавеза наставља и за време штрајка и траје све до његовог окончања. Стога ће наш Синдикат формирати преговарачко тело, односно заједнички Штрајкачки одбор са другим синдикатима који су такође најавили штрајк, те ускладити захтеве који се у овом тренутку разликују, али у суштини сви имају одредницу о побољшању материјалног положаја и „одмрзавања“ финансијског дела колективних уговора. Нажалост, послодавац не поштује ову одредбу и у овом тренутку он је искључиви кривац за штрајк и евентуалне последице које могу из тога проистећи.

Подсећамо да директори немају право да спречавају запослене да штрајкују, као ни што штрајкачи не смеју да спречавају запослене, који не учествују у штрајку, да раде. Уколико се ипак деси да дође до спречавања коришћења права на штрајк од стране директора, потребно је да, путем синдикалних активиста, или директно Штрајкачки одбор известите о тој чињеници, како би против истих могли покренути судски спор или неки други механизам за заштиту права запосленог на штрајк.

Председници Одбора у школи су дужни да на почетку сваког радног дана у седиште Регионалне канцеларије Синдиката на нивоу Школске управе доставе податке о току и обиму штрајка у школи/установи, а координациони одбори Синдиката (регионални) неопходно је да свакодневно прикупљају податке о учесницима у штрајку и што пре достављају централном Штрајкачком одбору, као и да прослеђују сва саопштења члановима и одборима у школама, као и локалним медијима.

Овим Упутством сугеришемо свим председницима синдикалних организација и одборима Синдиката у школама/установама да редовно прате сајтове Синдиката: www.srpss.org.rs, www.nsprv.org, www.sindikat-obrazovanja.rs, као и да редовно контактирају са регионалним представницима Синдиката и Штрајкачким одбором, да јавност и колеге информишу о захтевима и поступку колективног преговарања, да комуницирају са невладиним сектором и организацијама родитеља, како би појаснили разлоге штрајка и изнели аргументе за ставове Синдиката и Штрајкачког одбора. Неопходно је и да облици организовања и деловања Синдиката на терену одржавају састанке и након тога конференције за штампу.

Поштоване колеге, очекујемо да ћете правилно разумети разлоге због којих смо се одлучили на ове непопуларне потезе, али једноставно нисмо ни имали избора, јер смо због игнорисања наших захтева у дужем периоду, једноставно били натерани на овакав потез. Ако овим чињеницама додамо још неке од актуелних и нерешених проблема у делатности, попут питања неплаћања преко нормног рада, неплаћања отпремнина при одласку у пензију, изостанка социјалног програма за запослене у просвети, проблема који су били евидентни и који трају када су у питању технолошки вишкови и листе (за преузимање) радника за чијим радом делимично или у целости престаје потреба, недовршене децентрализације управљања и финансирање школа, мреже школа, проблема везани за лиценцирање, све мањег процента издвајања БДП за просвету и других бројних проблема које нико не решава, јасно је да смо морали дићи свој глас у заштиту професије и сопственог радно-правног статуса. Стога и очекујемо масовност и подршку, не само чланова Синдиката, већ и других запослених и стога смо спремни да „закопамо ратне секире“ са конкурентским синдикатима и да покушамо заједно да решимо поменути проблеме, јер очигледно другачије и не иде. Од Вас очекујемо да и Ви, уколико у школама и установама имате други(е) синдикат(е), учините исто како би заједно дошли до циља. Ово није време за свађу, јер то противник онда успешно користи. И да поновимо ону, већ помало потрошену, крилатицу: „Заједно смо јачи!“ У сваком случају, ако сами нешто не учинимо, други то неће урадити за нас.

Желимо Вам успешан привремени повратак у школе и штрајк са ограниченим трајањем и позитивним исходом. Срдачан синдикални поздрав!

С поштовањем,

Београд, 17.01.2011.год.

проф. Хази Здравко М. Ковач
генерални секретар СрпС

